

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. IV. A munere susceptoris jure positivo arcentur, Primò Abbates & MOnachi. Secundò infideles, id est, non baptizati Tertò proprij parentes. Attamen validè suscipiunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

Congregationis absque illius auctoritate impressas in libris, seu alijs operibus circumferri & allegari, multasq; ex declarationibus, decretis seu decisionibus iuxta contingentiam casuum, illorumq; qualitates & circumstantias, à sedibus temporibus factis, secundum ea, quae proponebantur, fuisse alteratas, immutatas, diminutas, ac forsitan alias mentio S. Congregationis nomine confectas, nulloq; propterea authentico sigillo munitas, illasq; per tribunalia tam in urbe, quam per orbem circumferri & allegari, considerans eadem sacra Congregatio Rituum, quantum detrimenti recipi possit, si aliqua fides illis adhibeatur, ex speciali S. D. N. Urbani VIII. iussu mandat, & praecipit huiusmodi declarationibus, decretis, seu decisionibus, tam impressis, quam imprimendis, ac etiam manuscriptis nullam fidem in iudicio, vel extra esse adhibendam, sed tantum illis, qui in authentica forma, solito sigillo & subscriptione Eminen. Cardinalis Praefecti ac Secretarij eiusdem Congregationis pro tempore existentium munita fuerint. In quorum fidem haec propria manu subscripsimus, & sigilli proprii S. Rituum Congregationis impressione communiti ac typis mandari iussimus. Datum Romae die 11. Augusti 1632. C. Episc. Port. Card. Pius. Locus sigilli lul. Rossi. gloss. Secre.

Unde affirmativa pars iudicatur vera;

Cum ergo aliunde constet, quod in alijs contractibus possit (etsi in Matrimonio minus deceat) mulier esse procurator viri, & vir mulieris, idem iudicio affirmandum in susceptione baptizati de sacro fonte.

Deinde sensus declarationis esse potest: procurator mulieris, sive vir fuerit sive mulier, non suscipiat nomine viri, sed nomine proprio, hoc est, nomine mulieris, à qua institutus fuit, similiter procurator viri, sive mulier sive vir, nomine viri, & non mulieris; procurator quippe non potest agere nisi nomine mandantis, alioquin convincitur principalis.

37.

Ceterum cum saepe in hac conclusione mentionem fecerimus obligationis, quam contrahunt veri Patrini, inquiri pro fine huius discursus, quod sit objectum istiusmodi obligationis? Responso in promptu est, instruere baptizatum in fide, & moribus Christianis, praeter impedimentum Matrimonij, de quo proprio loco.

Sumitur ex D. Aug. Ser. quodam post Pascha, qui sic incipit: Hodiermus dies, & refertur de Consec. dist. 4. c. 105. Verba textus subscribo: Vos ante omnia tam mulieres quam viros, qui filios in Baptismo susceptis, moneo, ut vos cognoscatis fidei usores apud Deum extitisse pro illis, quos vultis de sacro fonte suscipere. Ideoq; semper eos admonere, ut

castitatem custodiant, iustitiam diligant, divitiam teneant.

Et paulò post: Ante omnia Symbolum & orationem Dominicam, & vos ipsi tenete, & illis, quos suscepistis de sacro fonte, ostendite. Utique sub gravi obligatione, secundum DD. communiter, quia materia gravi, ut patet, & unusquisque tenetur illud facere, seu illud munus explere, quod assumit, atque assumendo tacite promittit se facturum. Interim quia praecipuum affirmativum, quamvis semper, non tamen pro semper obligat.

Hinc cessat praefens obligatio, quando baptizatus habet parentes vel Parochum aut praepotorem, à quo creditur sufficienter instruendus; adeoque ab hoc onere plerumque excusantur Patrini in regionibus Catholicorum, ubi parentes & Parochi, iudicantissimè, alijsque religiosi, vel pij saculares solent instruere & docere pueros; in alijs autem partibus sive haeticorum, sive etiam Catholicorum, in quibus multi rudiores homines proles suas tamquam betulas educant, existimo rem esse plenam periculi: postquam tamen baptizatus semel factus fuerit instructus, expirat omnis obligatio, quia jam desit esse in statu spirituali infantiae. Ita Suarez ad art. 8. q. 67. & alijs.

Ex dictis & probatis hac conclusione pervium est, irritò planè conatu assumi ad munus Susceptoris pueros ante ulum rationis vel amentes, utpote incapaces debita intentionis. Immo secundum Rituale Rom. Tit. de Baptismo §. de Patrini: Patrinos saltem in aetate pubertatis, ac Sacramento Confirmationis consignatos esse maxime convenit. Praeter hos autem

CONCLUSIO IV.

A munere susceptoris iure positivo arcentur, Primò Abbates, & Monachi. Secundò infideles, id est, non baptizati. Tertiò proprii parentes. Attamen validè suscipiunt.

Primum patet ex Concil. Antiodotensi cap. 25. & refertur de Consec. dist. 4. cap. 103. Non licet Abbati, vel Monacho de Baptismo suscipere filios, nec com-
matres habere. Item ex lib. capitulorum, & ponitur ibidem cap. 104. Monachi sibi & com-
patres, commatres non faciant. Accetta
conclia

Seet. 6. De Ceremonijs Baptismi. Concl. 4. 387

Eugen. Papa. constitutio Eugen. Papæ 16. quæst. 1. c. 8. Placuit communi nostro concilio, ut nullus monachorum pro lucro terreno de monasterio exire nefandissimo ausu presumat, neque poenitentiam dare, neque siltum de Baptismo accipere, neque baptizare, neque infirmum visitare, neque mortuum sepelire &c.

Ex quo perspicue manifestum est nomine Monachorum non comprehendi Religiosos mendicantes, utpote qui exeunt de monasterio, poenitentiam dant, baptizant, infirmos visitant &c. Monachi ergo sunt, qui ex professione sua colunt solitudinem, & sibi-ipsis solummodo vacant; adeoque minus apti sunt ad proximum instruendum, cum tamen Mendicantes etiam aliorum eruditioni ex sua professione quam maximè intendant.

Est tamen fratribus Minoribus id inhibiturum per regulam.

Excipio Fratres Minores, quibus munus susceptoris expressis verbis prohibetur per regulam c. 11. ibi: *Nesciant compateres virorum, vel mulierum.* Ratio adiungitur: *Ne hac occasione inter fratres, vel de fratribus scandalum oriatur.* Quamvis ergo alij Religiosos mendicantes per se non sit illicitum suscipere in Sacramento Baptismi, tamen propter rationem, quæ motus fuit B.P.N. Franciscus, ut suis fratribus id munus prohiberet, videtur minus decens & conveniens.

40. Antequam pergo haud gravatim exscribo quod circa hoc præceptum Regulæ nostræ ordinavit Mart. V. Bulla: *Cum generale Capitulum.* 13. apud Cherubinum: *Item statuimus & ordinamus, quòd nullus Fratrum de cætero presumat fieri compater virorum vel mulierum: & quæ iam compaternitatem contraxerint, quantum in eis est, hoc nomine se à nemine nominari permittant, nec ipsi alios nominent.* Hæc Martinus. Prosequitur Capitulum: *Et hoc* (inquit Capitulum Generale 44. Interamnæ celebratum anno 1500. explicans cap. 11. Regulæ) *precipue intelligendum est de viris & mulieribus vitii conditionis & mala fame.* Tali enim occasione inter Fratres vel de Fratribus scandalum facile oriri potest: secus esset de viris nobilibus & generosis, ex quorum consortio decet & splendor Religionis acquiritur. Sicut igitur Ecclesia id vetat Monachis, ita nostra Regula Fratribus Minoribus: *Et utraque est obligatio æqualis.* Hactenus Capitulum Generale.

Ex quibus verbis Franciscus à S. Clara in Manuali Missionariorum cap. 13. sic concludit: *In Missionibus sæpe prudens necessitas suadet suscipere parvulos infantes, nec scandalum ullum potest oriri; & ideo in similibus occurrentijs, ubi & quan-*

do non est scandalum, licere putandum est.

Sed dicit aliquis: si utraque obligatio est æqualis, ut ait Capitulum Generale, & obligatio Ecclesiæ non cessat cessante scandalo in casu particulari (ut suppono) quomodo cessat obligatio Regulæ cessante scandalo in casu particulari?

Non video quid responderi possit, nisi scandalum fuisse & esse adæquatam rationem præcepti Regulæ, secus præcepti Ecclesiæ. Et quidem præceptum Ecclesiæ præter scandalum habuisse & habere aliam rationem patet ex dictis. Atque ut præcepti Regulæ adæquata causa foret scandalum, hoc intelligendum esset de periculo scandali, quod semper subest, licet hic & nunc in casu particulari nullum scandalum oriatur. Sed revertamur ad alios Religiosos.

Juxta superius dicta intelligi debet quod ait Rit. Rom. Tit. de Baptismo §. de Patrinis in fine: *Præterea ad hoc (munus suscipiendi) etiam admitti non debent Monachi, vel Sanctimonialia, neque alij cuiusvis Ordinis Regulares à sæculo segregati.* Utique plenariè, qualiter non sunt segregati à sæculo Mendicantes. Itaque *ly à sæculo segregati*, est particula restringens; aliàs dixisset simpliciter, *cujuscumque Ordinis Regulares; siquidem omnes sunt quædam ratione à sæculo segregati.*

Omitto quòd Rituale, tamen ob auctoritatem Papæ plurimum sit æstimandum in materia doctrinali, similiter quantum ad intellectum Canonum alioquin controversorum; equidem non videtur obligare defectu mandati, aut certè promulgationis, quatenus novas leges positivas inducit.

Quod bene notandum est, quia ibidem Infidelibus, quos secundo loco in conclusione enumeravimus, copulat hæreticos, publicè excommunicatos aut interdictos; item publicè criminosos aut infames: *Sciatis, inquit, Pavoche ad hoc munus non esse admittendos infideles, aut hæreticos, non publicè excommunicatos aut interdictos, non publicè criminosos aut infames; cum tamen constet jus antiquum solummodò loqui de non baptizatis, aut non confirmatis.*

Quæris, quod sit illud jus antiquum? De Consec. dist. 4. c. 102. ex Concilio Moguntino sic lego: *In Baptismate, vel in Chrismate non potest alium suscipere in filium, qui non est ipse baptizatus, vel confirmatus.* Qui Canon non necessariò extenditur ad hæreticos; tum quia in jure positivo non valet argumentum à pari; tum quia fundatur in carentia

C c c 2

Baptis-

Etiam cessante scandalo in casu particulari.

41.

Rituale Romanum non excludit mendicantes ab hoc munere.

42.

Excludit hæreticos &c.

Conc. Mogunt.

Jure antiquo non excludit

Baptismaris; ita ut etiam Catechumeni fideles illo jure censentur ab hoc munere exclusi; hæreticos autem liquet suscepisse Baptismum.

Sed potius ex natura rei,

Rit. Rom.

Hi ergo potius censentur exclusi ex natura rei tamquam minus idonei ad instruendum in fide & bonis moribus: prout etiam qui ignorant rudimenta fidei: Hac enim, inquit Rit. supra Patrimi spirituales filios suos, quos de Baptismi fonte susceperunt, ubi opus fuerit oportum docere tenentur.

Sed quid si scirent rudimenta pro tempore, quo apparenter posset esse necessaria instructio, cujus infans actu incapax est? Non apparet tanta inconuenientia, quanta bene in excommunicato & interdico, qui jure arcentur à diuinis. Licet enim hæc ceteronia non sit officium diuinum (utpote quæ fieri possit à laico, cum tamen diuinum officium sit proprium clericis) equidem solus sacerdos est ordinarius minister Baptismi solemnitis, & ideo minus congruit ad hanc solemnitatem admittere eum, qui jure à diuinis arceatur.

43.

Qui quandoque licite admittuntur.

De cætero si esset periculum, quod infans baptizaretur ab hæreticis, nisi pastor ad instantiam parentum hæreticorum, admittat patrinum excommunicatum, interdictum, aut similem, non videtur illicitum hujusmodi admittere, præsertim protestando infantem debere instrui in fide Catholica & bonis moribus. Ex duobus quippe malis minus est eligendum. Et aliunde jus scriptum, ut supra dixi, solum loquitur de non baptizatis. Quod an obliget uniuersam Ecclesiam pendet ex generali ejus acceptatione: etenim est particularis Concilij, cujus decreta non ligant uniuersam Ecclesiam, nisi ab ea fuerint acceptata.

Bene autem Rit. supra monet parochos, ne admittant infideles, id est, non baptizatos; quia prohibitio ista infideles non potest directe concernere, utpote non subditos Ecclesiæ defectu Baptismi, ideoque ad alios dirigitur, ne designent, aut admittant.

44- Numquam parentes proprii, etiam in defectum alterius. Dicastillo.

Tertio à munere susceptoris arcentur proprii parentes, qui, inquit Dicastillo disp. 2. n. 58. Can. Pervenit, & Can. Ad limina, 30. q. 1. prohibentur esse patrimi, etiam in defectum alterius, qui possit esse; minus enim patrimi non est tantæ necessitatis.

Sed ego legens & relegens postremum Canonem nihil simile potui in ipso reperire. Quid ergo dicit? Laudat patrem, qui proprium filium in necessitate baptizauerat. Hæc sunt Pontificis uerba: Vnde si supra dicitur, genitor filium suum corpore morientem aspi-

ciens, ne animam perpetuâ morte perirentem committeret, sacri unctâ Baptismatis lani, ut cum de potestate auctoris mortis & tenebrarum eriperet, & in regnum Christi iam regnatorum sine dubitatione transmitteret, bene fecisse laudatur, idcirco sua uxori sibi iam legitime sociata, impune quamdiu vixerit iudicamus manere coniunctum: nec ob hoc contra prelatas auctoritates diuinas aliquatenus separari debere.

Idem docet Rit. Rom. supra §. de ministro Baptismi: Pater aut mater propriam prolem baptizare non debent, præterquam in mortis articulo, quando alius non reperitur, qui baptizet, neque tunc ullam contrahant cognationem, qua matrimonij usum impediât. Sed quid hoc ad propositum? Certe nihil.

Nota etiam Can. Pervenit, quatenus præcipit separationem conjugum, qui aliter quâ ratione susceperint proprios natos, correctum esse per cap. 2. de Cognatione spirituali ibi: Si vir vel mulier scienter vel ignoranter filium suum de sacro fonte susceperint, eo propter hoc separari debeant; Consultatione ualiter respondemus, quod quamuis generaliter sit institutum ut debeant separari, quidam tamen humanis sentientes aliter statuerunt. Idem nobis videtur, quod siue ex ignorantia, siue ex malitia id fecerint, non sunt ab inuicem separandi, nec alter alteri debitum debet subtrahere, nisi ad continentiam seruandam possint induci; quia si ex ignorantia id factum est, eos ignorantia excusare videtur: si ex malitia, eis sua fraus non debet patrocinari vel dolus. Ita Alexander III. Salernitano Archiepiscopo.

Ubi glossa ad uerbum, Debitum debet, interrogat: Sed numquid potest exigere? Postquam inquit, dicit, quod ille qui hoc fecit ignoranter potest reddere & exigere, quia non peccauit; qui uero scienter, satis uideretur, quod non deberet exigere, sed reddere tenetur: tamen non inuenimus prohibitum in hoc casu, quod non exigat; ergo nec nos prohibeamus.

Interim susceptionem propriæ proles esse illicitam, satis ostenditur vel ex hoc ipso capite ibi: Siue ex malitia: esto ly Malitia hic accipitur pro scientia, ut sensus sit: siue ex ignorantia, siue ex scientia. Nam si actus procedens ex scientia esset bonus, incongrue scientia appellaretur malitia; & perperam diceret Pontifex: Si ex malitia (id est, scientiâ) eis sua fraus non debet patrocinari vel dolus; cum fraus vel dolus significet actum malum.

Confirmatur ex Can. Pervenit, ubi pro ratione separationis Pontifex allegat: Ne suadente diabolo tale vitium inalefeat.

Consonat Can. 4. eadem causâ & q. desumptus ex Concil. Cabilonensi 2. c. 36. si quis

Sect. 6. De Ceremonijs Baptismi. Concl. 4. 389

Si qua, inquit, mulier filium suum desiderat aut fraude aliqua coram Episcopo tenuerit ad confirmandum, propter fallaciam suam aut propter fraudem, quamdiu vivet agat penitentiam, à viro tamen suo non separatur.

Et cap. sequenti ex Concil. Moguntinensi c. 10. dicitur. Si coniuges legitimi unus aut ambo, ex industria fecerint, ut filium suum de fonte susciperent, si immpti permanere voluerint, bonum est: sin autem, gravis penitentia infideliatori iniungatur, & simul maneat.

Hinc Rituale supra de Patris: Sed simul non admittantur duo viri, aut due mulieres, neque ipsius baptizandi pater aut mater. Enimvero susceptor est ordinarius ad instruendam prolem in defectum parentum, ergo convenit quòd ab illis sit distinctus.

47. Quæ ratio (uti etiam præcedens, videlicet consanguinitas spiritualis) non habet locum in conjugibus pariter suscipientibus prolem alienam, quocirca Urbanus II. Vitali Presbytero Brixia: ita scribit, & refertur 30. q. 4. c. Fin. Quod autem uxor cum marito in Baptismo simul non debeat suscipere puerum, nullâ auctoritate reperitur prohibitum. Addit: Sed ut puritas spiritualis paternitatis ab omni labe & insaniam conservetur immunitis, dignum esse decernimus, ut utrique in simul ad hoc aspirare minime præsumant.

Ubi non hoc præceptum esse putandum est, sed solum consilium ad evitandam infamiam, quæ fortè per accidens inde posset oriri; Credent enim stulti (ait Gloss. ibi, V. Et insaniam) aliquam proximitatem inter eos contrahi, si simul susciperent. Vel, si id prohibuit ibi Pontifex, non est ulu receptum, saltem ubique, ut bene notat Gloss. supra dicens: De consuetudine est tamen in quibusdam locis, quòd uterque simul suscipit. Unde neque illos arcendos monet Rit. Rom. supra; quod tamen absque dubio fecisset; si generaliter id esset illicitum.

Restat ultima pars conclusionis, quæ propter Can. 102. de Consec. dist. 4. supra citatum aliquibus displicet, sed immeritò, ut patebit ex dicendis. Atque in primis quantum ad Monachos, & proprios parentes, liquet profectò eorum susceptionem valere, argumento c. ad Apostolicam extra de Regul. ibi: Multa fieri prohibentur, quæ si facta fuerint, obtinent roboris firmitatem.

Quis nesciat prohibere actum, & irritare illum, esse effectus diversos? Siquidem prohibere solum est præcipere seu obligare ut actus non fiat; irritare autem est reddere inefficacem voluntatem vel consensum ejus, aut inhabilitare personam. Alioquin frustra distinguerent omnes Theologi impedimenta Matrimonij, in impedientia

solum & dirimentia. Imò aliquando prohibetur actus, qui invalidari non potest, ut cum alicui Sacerdoti prohibetur ne sacrificet, aut Episcopo ne ordinet.

Ut ergo lex actum quem prohibet etiam irritare censetur, necesse est quòd contineat clausulas expressè irritantes (quales sunt; irritamus, annullamus, sit irritum, non faciat suum, teneatur statim restituere, nihil faciat, non valeat &c.) vel eo sensu sit ulu recepta; vel concedat potestatem actus non solum apposita conditione, sed etiam conditionate, vel denique prohibeat actum ratione effectus permanentis, ut videri potest in Tract. de Legibus, ubi de lege irritante. Talis autem non est lex prohibens Monachis, & alijs susceptionem, ut liquet ex iuribus supra allegatis.

Solum ob stare videtur huic doctrina: lex 5. Cod. de LL. ibi: Quæ lege fieri prohibentur, si fuerint facta, non solum inutilia, sed pro infectis etiam habeantur: licet legislator fieri prohibuerit tantum, nec specialiter dixerit inutile esse debere quod factum est. Accedit. Reg. 64. de Reg. Juris in 6. Quæ contra ius sunt debent utique pro infectis haberi. Ut ab hac regula exordiar,

Respondeo eam non alloqui hominem privatum; sed iudicem instruit, ut videat in quo gradu sit actus contra jus, atque ita illum puniat, vel retractet. Quippe interdum actus non solum est contra jus dum fit, sed etiam dum impletur, & tunc indubiè irritandus est, argumento L. 6. Cod. de Pactis. Pacta quæ contra leges constitutionesq; vel contra bonos mores sunt (etiam dum impletur) nullam vim habere indubitatè iuris est. Neque enim ad malum potèst esse obligatio.

Aliquando autem actus est contra jus irritans ipso facto; subinde contra jus tantum prohibens; & quamvis tunc à parte rei valeat, potest nihilominus in pœnam delicti à iudice rescindi, si rescindibilis est. Porro rectè dicuntur & illi actus pro infectis haberi, quia firmiter facti non sunt; quemadmodum illa quæ sunt ex metu, aliqua jura pronuntiant invalida & infecta &c. cum tamen ex alijs iuribus constet non ipso facto irrita, sed solum per iudicem irritanda esse. Alij simpliciter respondent regulam præfatam intelligi debere de jure dirimente, ne alioquin contradicat c. Ad Apostolicam. jura enim iuribus concordanda sunt.

Sed quid ad legem civilem? Respondeo Primò, minime locum habere in tetris imperio non subjectis. Secundò esse correctam per jus canonicum c. Ad Apostolicam.

Ccc 3 saltem

Quia non est jus irritans actum, sed tantum prohibens.

49.

Non obstantibus l. 5. Cod. de LL. & Reg. 64. de Reg. Juris in 6.

Responsio ad Reg. Juris.

50. Responsio ad l. 5.

Mogunt.
Et Rituali Romano.

Possent tamen conjuges pariter suscipere prolem alienam Urban. II.

Sed non cõsultur.

48. Monachi, & proprii parentes, si suscipiant, valent suscipere.

Responsio
secunda.

saltem pro causis Ecclesiasticis, qualis est illa, de qua hinc disputamus.

Cap. 1. de
Novi operis
nuntiat.

Audiamus c. 1. de Novi operis nuntiatione: *Sicut leges non dedignantur sacros Canones imitari, ita & sacrorum statuta Canonum Principum constitutionibus adiuvantur.* Quis ausit dicere, destruuntur? destruerentur autem, si generaliter, quæ fieri prohibentur, facta non teneant.

Objectio.

Nec obstat c. 13. 25. q. 2. ubi Greg.

Greg. Papa.

Papa in Regesto L. 7. indict. 2. Epist. 7. Januario Carlitano respondet in hæc verba: *Imperiali constitutione aperte sancitum est, ut ea qua contra leges sunt, non solum inutilia sed etiam pro infectis habenda sint.* Non obstat, inquam, quia citat hanc legem non generaliter ad quemcumque effectum; sed ut ostendat invalidum esse testamentum cuiusdam Abbatis; quod ex alia lege imperiali prohibebatur.

Solutio.

Respondet Tertiò, ex vi illius legis civilis actum non esse invalidum ante omnem sententiam; cum sit irritatio pœnalis, ut colligitur ex his verbis legis: *Nec pœnas infestas legibus evitabit.* Hoc enim positum est tamquam fundamentum eorum, quæ dicenda erant. Unde sequitur: *Nullum enim pactum, nullam conventionem, nullum contractum inter eos videri volumus subsecutum, qui contrahunt, lege contrahere prohibente.* Uti que in pœnam transgressionis legis.

51.
Responsio
3.

Ubi nota ly *Videri volumus*, quod spectat ad actum hominis; quasi diceret, volumus per hominem declarari & judicari nullum contractum subsecutum. Plura in Tract. de Legibus. Non prætereundum tamen hinc, secundum plures Auctores, legem illam propter duritiam ejus & nimium rigorem usu esse antiquatam, sive abrogatam, aut si mavis non receptam.

52.

Itaque si nuda prohibitio contractus civilis, non obstante lege, *Non dubium*, propter contrariam consuetudinem, & alias rationes assignatas, ipso facto non irritat; quantum minus simplex prohibitio non levandi prolem de sacro fonte, ipso jure annullabit susceptionem contra prohibitionem attentatam?

Alex. III.

Licet enim, inquit, Alex. III. c. 2. de Matrimonio contracto contra interdictum Ecclesie, contra interdictum Ecclesie ad secundanda vota matrimonialia transire non debuerit: non est tamen conveniens, ut ob id solum Sacramentum conjugii dissolvatur. Alia tamen penitentia eis debet imponi, quia contra prohibitionem Ecclesie hoc fecerunt. Ergo similiter, Monachis v. g. contra prohibitionem Ecclesie suscipientibus baptizatum de sacro fonte, alia penitentia imponatur, quod factum

tamen est, ratum permaneat.

Equidem & hinc attendenda est consuetudo, an forte contra legem non præscripserit; quippe in aliquibus locis videtur sine aliquo scrupulo Abbates & Abbatisse hoc munus per se vel per procuratorem exercere. Et quid mirum? Nam inter plerisque Catholicos, ut dictum est, cessat ratio prohibitionis, cum vix unquam sit necessaria instructio baptizati immo forte à nullo practicata.

Venio ad infideles, id est, non baptizatos, de quibus est specialis difficultas propter Can. 102. supra allegatum, in quo non solum prohibetur ipsis susceptio, sed etiam videtur irritari per ly *Non potest* quod æquivalet (ut aliquibus placet) huic particule, *Nihil facit*, quam supra enumeravimus inter voces expressè irritantes.

Sed contra; particula, *Nihil facit*, expressè negat effectum; ly autem, *Non potest*, potentiam faciendi; quæ potentia duplex est, juris videlicet, & facti.

Profectò id simpliciter possumus, quod jure possumus, & non possumus, quæ illicitè facimus, argumento L. Filius 15. ff. de Condit. instit. ibi: *Nam que facta leonæ pietatem, existimationem, verecundiam nostram, & (ut generaliter dixerim) contra bonos mores sunt, nec facere nos posse credendum est.*

Quocirca bene dixit D. Aug. lib. con. 1. de tra mendacium c. 17. & referret 2. q. 2. c. 15. *Faciat homo etiam pro temporali hominum salute, quod potest.* Cum autem ad hoc articulum ventum fuerit, ut tali saluti consulere, nisi peccando, non possit, iam se existimet non habere, quid faciat: quando id reliquum esse prospexerit, quod rectè faciat. Rectè, inquam, id est, sine peccato.

Ubi Glossa Verb. *Quod potest*, ait, *Ex hoc capite habes, quod solum illud dicimus posse facere, quod iuste facere possumus.* Quandoque hæc dictio, *posse*, simul denotat potentiam iuris, vel facti, ut extra de Rescriptis. Scilicet: quandoque potentiam facti tantum, ut 8. q. 1. Moyses, quandoque refertur ad honestatem, de Penitentia dist. 2. Charitas ff. de Condit. instit. Filius, quandoque ad commoditatem ff. de Verb. signif. Nepos Proculo.

Et in Reg. 1. de Reg. Juris in 6. Beneficium Ecclesiasticum non potest licitè sine institutione canonica obtineri. Licet, inquit Glossa, super abundat, id enim dicimus posse quod licitè possumus.

Cum itaque res sit dubia & obscura, nec non lex irritans odiosa, utpote auferens quodammodo jus naturale, quod quilibet habet ad efficiendos actus validos, immo ritò hæc particula, nisi materia legis, aut

alia circumstantia plus exigant, habetur pro irritante; quippe juxta Reg. 30. de Reg. Juris in. 6. In obscuris minimum est sequendum. Et Reg. 57. eodem: Contra eum qui legem dicere potuit, apertius est interpretatio facienda. Jam autem non est dubium, quin legislator potuerit claris exprimere irrationem presentis actus, & verisimile est, quod expressisset, si eam intendisset.

Unde benignior pars amplectenda est, vid. quod valide suscipiat. L. 12. ff. de reb. dub.

Conformiter ad jus tam civile quam canonicum. L. 30. ff. de Verb. Oblig. cap. 25. de verb. signific.

Quapropter amplectimur benigniorem partem, quod res, de qua agitur, magis valeat quam pereat, argumento L. Quotiens in actionibus 12. ff. de Rebus dubijs ibi: Quotiens in actionibus aut exceptionibus ambigua oratio est, commodissimum est id accipi, quod res, de qua agitur, magis valeat quam pereat.

Et L. Quotiens in stipulationibus 80. ff. de Verb. Oblig. Quotiens in stipulationibus ambigua est oratio, commodissimum est id accipi, quod res de qua agitur in tuto sit. Consonat jus Canonicum extra de Verb. signif. c. Abbate. 25. ibi: Prospecto sic intelligenda sunt illa verba, ut res, de qua agitur valore possit potius, quam perire.

Porro neque materia, neque ulla alia circumstantia postulat, ut *ly Non potest*, in Can. 102. supra allegato sensum accipiat irritantem: saltem quoad obligationem instruendi: nam quod ad cognitionem spiritualem attinet, plurimi (quos citat & sequitur Diana parte 10. Tract. 16. resolut. 89.) docent, eam non contrahi nisi inter personas baptizatas; quamquam oppositum non sit improbable; de quo latius in materia de Matr. ubi etiam, An parentes proprias proles suscipientes priventur jure petendi debitum.

Placet impræsentiarum annotare numerum Patrinorum, de quo sic statuit Concil. Trident. sess. 24. de Refor. Matr. cap. 2.

CONCLUSIO V.

Unus tantum, sive vir sive mulier, juxta sacrorum Canonum instituta; vel ad summum unus & una baptizatum de Baptismo suscipiant.

55. Congruenter unus tantum vel unus & una baptizatum suscipiant. Sicut ipsissima verba Concilij. Ratio congruentia est, ne nimium multiplicetur cognatio spiritualis, cum periculo sepius invalide contrahendi Matrimonium: deinde in generatione naturali solum concurrunt vir & mulier, non duo viri, aut

duæ mulieres. Denique ne multiplicitas Susceptorum impediatur curam baptizati, dum quisque alteri fidei.

Verum quia non omnis constitutio prohibens, semper est irritans, ut præcedenti conclusionem quasi ad oculum demonstravimus; hinc gravis orta est controversia inter DD. an si plures designentur & admittantur, ac simul tangant, omnes sint veri Patrimi non solum quoad obligationem instruendi, quod facile admiserim, sed etiam quoad cognationem spiritualem? Ante resolutionem

Nota eodem loco Concilium præcipere Parochis, idque sub poena arbitrio Ordinarii infligenda, ne plures quam duos designatos admittant. Verba sunt hæc: Parochus, antequam ad Baptismum conferendum accedat, diligenter ab ijs, ad quos spectabit, sciscitetur, quem, vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant; & eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat; & in libro eorum nomina describat; doceatq; eos quam cognationem contraxerint; ne ignorantia ulla excusari valeant. Et infra: si Parochi culpa vel negligentia secus factum fuerit arbitrio Ordinarii puniatur.

Ubi Primò requiritur designatio ab ijs, ad quos spectabit; parentibus nimirum baptizandi, vel qui vices parentum supplent. Quod si parentes nullos designaverint, tunc designatio spectabit ad Parochum; quia censetur suum jus designandi in ipsum transfuisse; quoniam Parochus curare debet, ut Sacramentum ministraretur cum debitis ceremonijs.

Secundò requiritur admissio Parochi. Equidem qui injustè rejicitur habetur ab Ecclesia pro admissio. Tertio præcipitur Parochis, ut non admittant nisi eum, vel eos, qui fuerint legitime designati. Quarto præcipitur iisdem, ut nomina Patrinorum in libro describant, & doceant eos quam cognationem contrahant cum Baptizato, & parentibus ejus naturalibus.

Si autem quaeritur, quantum sit peccatum plures quam unum & unam admittente ad suscipiendum? Respondet Sanchez de Matr. l. 7. disp. 57. n. 6. esse solum veniale. Quia si quis ante Concilium Tridentinum plures Patrinos adhibuisset contra jus antiquum, non peccasset nisi venialiter, teste eodem Auctore n. 1. Synodus autem Tridentina noluit majorem obligationem inducere, ut patet ex illis ejus verbis: *Juxta sacrorum Canonum instituta*, quibus indicat se nolle majorem obligationem inducere, quam ante in hac materia induxerant sacri Canones. Pro quo

56.

Præcipitur Parochis ne plures quam duos designatos admittant. Trident.

Designatio pertinet ad parentes vel supplentes eorum vicis.

Admissio ad Pastorem.

57.

Admittent plures solum peccare venialiter doctus Sanchez.

Adverte